

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 51/12
Luksemburg, 26 kwietnia 2012 r.

Wyrok w sprawie C-472/10
Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság / Invitel Távközlési Zrt

Państwo członkowskie może postanowić, że nieuczciwe postanowienie umowne, którego nieważność stwierdzono w wyniku powództwa w interesie publicznym wytoczonego przeciwko przedsiębiorcy przez organ właściwy ds. ochrony konsumentów, nie wiąże konsumentów, w tym także tych, którzy nie byli stroną postępowania o zaniechanie naruszeń

Taka reguła stanowi odpowiedni i skuteczny środek mający na celu zaprzestanie wykorzystywania nieuczciwych postanowień umownych

Dyrektywa o nieuczciwych postanowieniach umownych¹ stanowi, że tego rodzaju postanowienia zawarte w umowie zawartej z przedsiębiorcą nie są wiążące dla konsumentów.

Na Węgrzech Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (krajowy urząd ochrony konsumentów) może zwrócić się do sądu o ustalenie, że nieuczciwe postanowienie umowy konsumenckiej jest nieważne, jeżeli posługiwanie się takim postanowieniem przez przedsiębiorcę dotyczy znaczącej liczby konsumentów albo powoduje istotną szkodę. Zgodnie z prawem węgierskim, stwierdzenie nieważności nieuczciwego postanowienia umownego przez sąd w wyniku tego rodzaju powództwa wytoczonego w interesie publicznym (powództwa grupowego) wywiera skutki prawne w odniesieniu do ogółu konsumentów, którzy zawarli z przedsiębiorcą umowę zawierającą takie postanowienie.

Do wspomnianego węgierskiego urzędu wpłynęło wiele skarg od konsumentów na spółkę Invitel, operatora telefonii stacjonarnej, gdyż spółka ta jednostronnie wprowadziła do swojego wzorca umowy abonamentowej postanowienie, na mocy którego może ona *ex post* obciążać abonentów „opłatą za przekaz pocztowy”, to jest kosztami mającymi zastosowanie w wypadku uregulowania rachunku za pomocą przekazu pocztowego. Ponadto sposób obliczania tej opłaty nie został w tych umowach dookreślony.

Uznając, że sporne postanowienie umowne jest nieuczciwe, wspomniany urząd zwrócił się do sądu węgierskiego o ustalenie jego nieważności oraz o nakazanie spółce Invitel zwrotu abonentom kwot, jakie w sposób nienależny pobrała od nich z tytułu „opłat za przekaz pocztowy”.

Pest Megyei Bíróság (sąd rejonowy w Peszcie, Węgry), prowadzący postępowanie w tej sprawie, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości zasadniczo z pytaniem, czy zgodny z dyrektywą jest przepis węgierski, na mocy którego wszyscy zainteresowani konsumenci mogą być objęci skutkami prawnymi stwierdzenia nieważności nieuczciwego postanowienia umownego w sprawie z powództwa wytoczonego w interesie publicznym.

W swym dzisiejszym wyroku Trybunał przede wszystkim przypomniał, że dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie, by pozwoliły osobom lub organizacjom mającym uzasadniony interes w ochronie konsumentów na wytaczanie przed sądami powództw o zaniechanie naruszeń, mających na celu ustalenie, czy postanowienia umowne, sporządzone w celu ogólnego wykorzystywania, mają charakter nieuczciwy oraz do uzyskiwania, w odpowiednim wypadku, zakazu ich stosowania. W tym względzie Trybunał dodał jednak, że dyrektywa nie ma na celu

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim rozdz. 15, t. 2, s. 288).

zharmonizowania sankcji mających zastosowanie w sytuacji, gdy w wyniku postępowania wszczętego na żądanie tych osób lub organizacji stwierdzony zostanie nieuczciwy charakter postanowienia umownego.

Trybunał podniósł następnie, że skuteczna realizacja odstraszającego celu powództw w interesie publicznym wymaga, by postanowienia uznane za nieuczciwe w wyniku takiego powództwa wytoczonego przeciwko zainteresowanemu przedsiębiorcy nie wiązały konsumentów, którzy, w odpowiednim wypadku, są stroną postępowania, ani też tych, którzy stroną takiego postępowania nie są, jednakże zawarli z tym przedsiębiorcą umowę, do której zastosowanie ma ten sam wzorzec umowy. W związku z tym Trybunał przypomniał, że powództwa w interesie publicznym mające na celu wyeliminowanie nieuczciwych postanowień umownych z obrotu mogą być wytaczane także przed wykorzystaniem danego postanowienia w umowie.

W tych okolicznościach Trybunał orzekł, że **zakwestionowane przepisy węgierskie dokładnie wpisują się w kierunek przyjęty w dyrektywie, zgodnie z którym państwa członkowskie zobowiązane są zapewniać stosowne i skuteczne środki mające na celu spowodowanie, by zaprzestano posługiwania się nieuczciwymi postanowieniami umownymi w obrocie. W** konsekwencji przepisy te są zgodne z dyrektywą.

Trybunał dodał, że sądy krajowe zobowiązane są wyciągać z urzędu, także na przyszłość, wszelkie konsekwencje wynikające ze stwierdzenia, w sprawie z powództwa o zaniechanie naruszeń, nieważności nieuczciwego postanowienia umownego, tak by postanowienie takie nie było wiążące dla konsumentów, którzy zawarli umowę zawierającą takie nieuczciwe postanowienie, do której ma zastosowanie ten sam wzorzec umowy.

Odnosząc się na koniec do oceny nieuczciwego charakteru kwestionowanego postanowienia umownego stosowanego przez spółkę Invitel, Trybunał odpowiedział, że właściwy do dokonania takiej oceny jest sąd krajowy. Oceniając postanowienie umowne, sąd węgierski zobowiązany jest w szczególności zbadać, czy w świetle ogółu postanowień wzorca umowy, a także uwzględniając właściwe przepisy krajowe, powody lub sposób zmiany opłat związanych ze świadczoną usługą zostały określone w sposób jasny i zrozumiały, a także czy konsumentom przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793